

Valtuustoaloite ympäristölupa edellytykseksi kaikkiin Torniossa mahdollisesti toteutuviin tuulivoimahankkeisiin

KV 26.02.2024 § 21
4448/11.01.00.00/2024

Valmistelija

Hallintopäällikkö Outi Kääriäinen

Valtuutettu Liisa Koivisto 26.2.2024 jättämä ja 10 valtuutetun allekirjoittama seuraavan sisältöinen valtuustoaloite:

”Torniossa on suunnitteilla valtava määrä tuulivoimahankkeita. Suunnitellut tuulivoimalat ovat suurempia kuin tällä hetkellä on edes olemassa. Vaikka näin suuria ja tehokkaita voimaloita ei ole vielä olemassa, silti niiden haittoista tehdään selvityksiä, joissa haittoja arvioidaan. Nämä selvitykset eivät itsessään velvoita tuulivoimatoimijaa mihinkään, sillä ne ovat vain arvio tuulivoimaloiden ympäristön vaikutuksista.

MIKSI: Ympäristölupa on tärkeä, koska meluvaikutusten luotettava arvioiminen on mahdotonta etukäteen, sillä näin suuria voimaloita ei ole vielä olemassa eikä voimaloiden meluvaikutuksista ole mittauksiin perustuvaa tietoa.

Mikäli ympäristölupaa ei vaadita, tarkoittaa se sitä, että silloin ei ole asetettu virallisia rajamääreitä voimaloiden aiheuttamille haitoille, esimerkiksi melun ja välkkeen tai matalataajuusäänien osalta.

Terveysturvallisuuslaki velvoittaa yksiselitteisesti viranomaiselta toimia meluhaittojen syntyessä, mutta keinot ovat vähäiset ilman ympäristölupaa. Mittauksia ja selvityksiä joudutaan tekemään, mutta oikeusprosessit voivat kestää vuosikausia. Ilman ympäristölupaa kunnan ja yksittäisten ihmisten on erittäin vaikea saada tuulivoimayhtiötä rajoittamaan melua, vaikka arviossa määritetyt rajat ylittyvät.

MIKÄ: Ympäristöluvassa asetetaan tuulivoimaloiden toiminnalle reunaehdot, joilla varmistetaan tuulivoimaloiden toiminta niin, ettei siitä aiheudu ympäristölle haittaa. Ympäristölupa suojaa asukkaita kohtuuttomilta haitoilta, ja antaa viranomaiselle keinot toimia, mikäli haittoja kaikesta huolimatta aiheutuu. Ympäristöluvalla tuulivoimaloiden toiminta saadaan viranomaisten valvontaan.

Asukkaat voivat luottaa siihen, että viranomaiset puuttuvat tilanteeseen, jos tuulivoimayhtiö ei noudata sen toiminnalle määriteltyjä ehtoja.

Tuulivoimayhtiöllekään ei ole ympäristöluvasta haittaa, mikäli toiminta pysyy lupaehtojen mukaisena, mutta se velvoittaa palauttamaan toiminnan lupaehtojen mukaiseksi, mikäli ylityksiä tapahtuu.

Tuulivoimaloiden aiheuttamaa melua on helppo rajoittaa esimerkiksi tuulivoimalan pyörimisnopeutta ja -kulmaa muuttamalla. Tämä voidaan tehdä esimerkiksi yksittäiselle voimalalle silloin, kun tuulee kovasti asutukseen päin vaikkapa yöaikaan.

Mikäli tuulivoimaloilla on ympäristölupa, on tuulivoimayhtiöllä velvollisuus rajoittaa melua. Mikäli ympäristölupaa ei ole, tuulivoimalat voivat meluta miten paljon tahansa päivin ja öin, eikä kuntalaisella tai kunnan viranomaisella ole käytännössä mahdollisuuksia puuttua siihen muuta kuin oikeusteitse. Tälläkin hetkellä on oikeusasteissa käynnissä useita valitusprosesseja tuulivoimaloiden aiheuttamista haitoista, koska ympäristölupaa ei ole vaadittu.

MILLOIN: Ympäristölupaa voidaan edellyttää joko ennen voimaloiden käyttöönottoa, tai hallintopakkomenettelyllä toiminnan aikana. Toiminnan käynnistyttyä ympäristöluvan voimaan saaminen on kuitenkin äärimmäisen monimutkainen ja monia valituskelpoisia päätösvaiheita sisältävä prosessi, joka ei yleensä onnistu ilman useita oikeudenkäyntejä, ja vie siksi kymmenkin vuotta.

Prosessin kesken ollessa meluhaitoille ei voida tehdä mitään, ja vuosien odottelu on meluhaitoista kärsiville asukkaille täysin kohtuutonta. Siksi ympäristölupaa kannattaisi edellyttää ennen voimaloiden käyttöönottoa. Ja on oikeudenmukaisempaa asettaa toiminnan reunaehdot ennen voimaloiden rakentamista, kuin jälkeenpäin.

Suomessa ja maailmalla on meneillään useita oikeusjuttuja, joissa käsitellään tuulivoima-alueiden käynnistyttyä ilmenneitä melu-, yms. haittoja. On tapauksia, joissa ympäristölupaa yritetään hankkia oikeusteitse myöhemmin, tuulivoimaloiden jo käynnistyttyä, koska on liian myöhään ymmärretty ympäristöluvan tuoma merkitys vaikuttamiseen. Ilman ympäristölupaa on käytännössä mahdotonta paikallisesti puuttua mahdollisesti ilmeneviin haittoihin, kuten esimerkiksi liian kovaan meluun.

Esitämme, että kaikkiin Torniossa mahdollisesti toteutuviin tuulivoimahankkeisiin vaaditaan ympäristölupa.”

Päätös

Päätettiin saattaa aloite kaupunginhallitukselle valmisteltavaksi.

Toimenpiteisiin

Tekninen johtaja Markus Kannala
